

Климатски промени претставуваат долготрајни промени на временските услови следени во подолг период. Глобалното затоплување всушност ја означува најзабележителната промена на климата, односно порастот на просечната температура на воздухот, која на глобално ниво се зголемила за 0.89 °C во периодот од 1901 до 2012 год. Порастот на просечната температура е предизвикан од зголеменото количество на стакленички гасови кои го апсорбираат топлинското инфрацрвено зрачење од земјата и го задржуваат во атмосферата, т.н ефект на стаклена градина. проблемот настанува кога концентрацијата на стакленичките гасови (водена пара, јаглерод диоксид, озон, метан, диазот оксид и други во трагови) е зголемена и на тој начин се акумулира повеќе топлина во атмосферата. Климатските промени се без сомнение една од најголемите закани со кои се соочува човештвото.



Земјоделството е еден од најчувствителните сектори засегнати од климатските промени. Климата има директно влијание врз метеоролошките, хидролошките, почвените, еколошките услови, но и други поврзани процеси со земјоделското производство. Секое нарушување на овие услови, може значајно да влијае врз планираниот принос, но и самите процеси на производство.

Последиците ќе се почувствуваат преку:

- недостиг на храна (заради намалените приноси)
- економската состојба на самите земјоделци (зголемени производни трошоци или намалени приноси),
- националната економија (земјоделството има висок удел во БДП и ангажира голем дел од работоспособното население)



Ефектите од климатските промени веќе се чувствуваат во Република Македонија. Досегашните податоци покажуваат дека во последните 20 години:

- просечните температури се зголемени за 0,2 – 0,5 °C,
- количествата на врнежи се во опаѓање, но со променлив распоред и интензитет
- се зголемува бројот на летни денови и тропски ноќи,
- се евидентира зачестена појава на топли бранови.

Предвидувањата, односно проекциите направени од страна на стручната јавност, за климатските промени во наредниот период укажуваат дека земјоделските производители ќе се соочат со продолжени топлотни бранови, суши и поплави.

Еден од најважните податоци добиени со изработка на климатските сценарија за Република Македонија е очекуваниот недостаток на вода кој до 2100 година ќе се намали за 18% преку намаленото количество на површински и подземни води, но и намалено количество на врнежи за 13%.

Во услови кога помалку од 10% од земјоделските површини се наводнуваат, овие сознанија ја покажуваат сериозноста на состојбата и потребата од превземање активни мерки за адаптација на земјоделството кон климатските промени.

Земјоделското производство има голем удел во емисијата на стакленички гасови во атмосферата, а во исто време се оценува и како еден од најризичните сектори каде силно ќе се почувствуваат негативните последици од глобалното затоплување. Токму затоа земјоделството се соочува со двоен предизвик, да ги намали емисиите на стакленички гасови и паралелно да изнајде решенија за ефективна адаптација кон климатските промени.

МЕРКИ ЗА УБЛАЖУВАЊЕ (МИТИГАЦИЈА) НА КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ

Подразбираат активности кои ќе придонесат во намалување на емисиите на стакленички гасови од земјоделското производство.

- примена на одржливи практики за управување со органските и минералните ѓубрива (апликација на соодветни ѓубрива во соодветна фаза на развој и во согласност со потребите на културата што се произведува)
- одржливо управување со почвата (прилагодување на техниките на обработка, редуцирана обработка, заорување на растителните остатоци, примена на плодород итн.)
- ефикасно користење на водата (зголемување на површините под наводнување, воведување на системи капка по капка и микронаводнување, мерки за заштеда на водата)
- подобрување на квалитетот на сточната храна, со што би се подобрил дигестивниот процес кај животните, а со тоа ќе се намали и емисијата на CH₄ во атмосферата
- да се избегнува спалување на стрништата и да се промовира алтернативна примена на житните остатоци (на пример производство на биогорива).

МЕРКИ ЗА АДАПТАЦИЈА (ПРИЛАГОДУВАЊЕ) КОН КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ

Подразбираат иницијативи и активности за намалување на природните системи и човекот кон реалните или очекуваните последици од климатските промени. За правилен избор и ефективна имплементација на мерките за адаптација кон климатските промени, важно е добро да се познава нивниот ефект и условите во кои тие ќе се применат. Постојат бројни активности кои индивидуалните земјоделци можат да ги применат во различни сегменти од производството (автономна адаптација).

Прилагодување (тајмирање) на одредени активности во производството како што се сеидба, прихрана, апликација на заштитни средства итн;

Примена на нови технички решенија како што се: подобрена вентилација/климатизација во просториите каде се чува добиток, примена на заштитни мрежи за заштита на посевите од град или за засенчување и др;

Избор на соодветни сорти кои се отпорни на суша или избор на нови видови кои имаат помали барања во однос на наводнувањето;

Одржливо управување со болести и штетници, преку задолжителна примена на плодород, редовен мониторинг на посевите и примена на интегрална заштита;

Ефикасно користење на водата за наводнување како што се: воведување на системи капка по капка, редуцирано наводнување само во критичните фази на раст и развој на растенијата, како и примена на други агротехнички мерки кои ја задржуваат влагата во почвата;

Одржливо управување со почвата со цел намалување на ерозијата и спречување на губењето на органската материја. Во таа насока се препорачува редуцирана обработка на почвата или т.н. заштитно орање, мулчирање (покривање) на почвата меѓу растенијата во парцелата, примена на покривни култури и одржливо управување со губривата.



За правилна адаптација на земјоделството кон климатските промени, потребно е да се размислува долгорочно и превентивно. Природните ресурси се ограничени. Тоа треба да се има на ум кога се обработува почвата, кога се користи водата за наводнување или кога се користи технологија што го загадува воздухот. Со примена на одржливи начини на производство, односно преку ефикасно и економично користење на природните ресурси и екосистемите, може да се остварат високи приноси.

За повеќе информации контактирајте не:



contact@florozon.org.mk
www.florozon.org.mk
+389 2 520 8249

Проектот е финансиран од Амбасадата на Сојузна
Република Германија во Скопје



Амбасада
на Сојузна Република Германија
Скопје

Центар за еколошка демократија – Флорозон

ЛОКАЛНА АКЦИЈА ЗА ГЛОБАЛНА КЛИМАТСКА АДАПТАЦИЈА



Советувај се!
Примени!
Делувај!

www.florozon.org.mk